

38. møde.

Mandag den 2. maj kl. 11.

Anden næstformand (Erlendsson):

I skrivelse af 29. april meddeler ministeren for skatter og afgifter, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v.

(Lovf. nr. L 174).

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Jeg skal herved tillade mig at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om vægtafgift af motorkøretøjer m. v.*

Det er regeringens hensigt at imødekomme et længe næret ønske fra transporterhvervene dels om en forøgelse af det hidtidige maksimale akseltryk for indenrigstrafik fra 8 tons til 10 tons, dels om en justering af reglerne om køretøjers og vognogs vægt og dimensioner i forhold til de ændrede akseltryksregler. Det er imidlertid en forudsætning fra regeringens side, at disse ændringer følges op med forhøjelser af afgifterne i et sådant omfang, at der opnås en rimelig dækning for de med nyordningen forbundne merudgifter til vejforstærkning og vejvedligeholdelse. Det er hensigten at sætte de nye akseltryksregler m. v. i kraft, så snart folketinget har vedtaget sådanne afgiftsforhøjelser.

Forslaget må ses på baggrund af de foreliggende beregninger af merudgifterne til vejvedligeholdelse m. v., som er omtalt i bemærkningerne til forslaget. Jeg skal blot tilføje, at de skønnede merudgifter rigeligt opvejes af de besparelser på transportområdet, som anvendelse af de tungere køretøjer vil medføre, og som navnlig hidrører fra besparelser af motorbrændstof i forhold til den transporterede godsmængde.

De foreslåede forhøjelser skulle indbringe en merindtægt på ca. 125 mill. kr. årligt efter

en overgangsperiode, hvor vognparken tilpasser sig de ændrede regler. Forslaget indeholder endvidere forskellige tekniske ændringer i de gældende afgiftsskalaer og en udvidelse af godtgørelsesreglerne for påhængsvogne.

Som nævnt vil de nye akseltryksregler blive iværksat umiddelbart efter gennemførelsen af afgiftsforhøjelserne, selv om disse af tekniske årsager først kan få virkning 3 måneder senere.

Jeg skal anbefale lovforslaget til tingets villige og hurtige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til og indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmedlem Askjær Jørgensen.

Anden næstformand (Erlendsson):

Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles fra og med den 2. maj d. å., og at stedfortræderen indkaldes som midlertidigt medlem. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af forespørgsel til statsministeren af Yvonne Herløv Andersen m. fl.

(Forespørgsel nr. IV. Anmeldt 13/4 77. Fremme af foresp. vedt. 15/4 77. Foregående del af foresp. foretaget 28/4 77).

Forhandlingen genoptoges.

Ellemann-Jensen (V):

Det var en meget dramatisk afbrydelse, vi oplevede forleden dag, men hele den timelange debat, vi oplevede, kredsede om en fuldkommen skæv problemstilling. Forespørgslen fra centrum-demokraterne bygger på en myte, nemlig myten om, at den tekniske udvikling vil fjerne det fremtidige grundlag for fuld beskæftigelse.

Det er jo den samme myte, som for flere hundrede år siden fik europæiske tekstilarbejdere til at smide deres træsko i de nyopfundne vævemaskiner, og de skabte så udtrykket »sabotage«, men de hindrede ikke den tekniske udvikling. Som tiden senere kom til at vise, fjernede den tekniske udvikling heller ikke grundlaget for fuld beskæftigelse, tværtimod. Teknisk udvikling skaber forandringer, men den skaber kun ledighed i det omfang,

[Ellemann-Jensen.]

hvori vi ikke vil acceptere forandringerne og indrette os på forandringerne.

Derfor er det forkert at tro, at den tekniske udvikling vil gøre det umuligt at gennemføre den fulde beskæftigelse i Danmark på samme måde, som vi havde fuld beskæftigelse indtil for ganske få år siden. Det er en overordentlig farlig tankegang at ville indrette sig efter denne myte ved at fordele den mængde af arbejde, som man fejlagtigt tror kun er til stede i et begrænset omfang.

Når vi har arbejdsløshed i Danmark i dag, skyldes det helt grundlæggende, at vores konkurrenceevne i forhold til omverdenens produktion er blevet for ringe, og at vi i den situation så har så rigelige lånemuligheder, at vi er i stand til at opretholde levestandarden, selv om der er mellem 100.000 og 200.000 arbejdsløse.

Hvis vi cementerer denne situation, f. eks. ved at indrette os efter falske problemstillinger som den, der ligger i forespørgslen, så fjerner vi samtidig vore muligheder for at bevare en høj velstand og en høj levestandard i den danske befolkning den dag, hvor lånemulighederne ude i verden svinder ind.

Vores ringe konkurrenceevne bygger først og fremmest på den fejlslagne indkomspolitik. Når der f. eks. som nu bliver fastsat en garanteret mindsteløn i produktionen på 29 kr. i timen, så betyder det, at en række produktionsopgaver ikke længere kan finde plads i dansk erhvervsliv. Produktionen bliver overtaget af andre lande. Nye tusinder af danske bliver arbejdsløse, og deres daglige tilværelse skal finansieres gennem fortsat låntagning i udlandet. Det danske samfund under ét får en fortsat stigning i levestandarden, men kun så længe vi kan låne til det i andre lande.

Det er ikke teknikken, der stjæler vores arbejdspladser, det er os selv, der overlader vores arbejdspladser til andre, fordi vi ikke er i stand til at konkurrere med andre. Svaret på arbejdsløsheden er derfor ikke at fordele de nuværende jobs, for så vil vi bare se, at antallet af arbejdspladser svinder ind i takt med faldet i vores konkurrenceevne.

Hvis vi ønsker vores velstand og vores samfundssystem bevaret, så ligger svaret på problemet først og fremmest i at føre en økonomisk politik, der sikrer konkurrenceevnen og dermed gør det muligt ikke bare at bevare de arbejdspladser, vi har tilbage, men også at hente nogle

af dem hjem, som vi har eksporteret. Det stiller krav om, at der føres en indkomspolitik, og at der gennemføres en indkomspolitik, der tager hensyn til den helt enkle kendsgerning, at vi her i Danmark ikke på samme tid kan tage os bedre betalt end de fleste mennesker andre steder på kloden og så samtidig forvente, at vi får lov til at bevare produktionen hjemme hos os selv. Sådant en indkomspolitik har vi hidtil kun set konturerne af. Vi har set nogle målsætninger i et augustforlig, som ikke blev fulgt, fordi det nu engang ikke er nok bare at antyde målene. Forhåbentlig vil regeringen snart tage initiativ til sammen med de partier i denne sal, der går ind for en realistisk økonomisk politik, at lægge et helt anderledes solidt fundament for de kommende års økonomiske politik, end vi hidtil har set.

Hr. Per Hækkerup har sagt, at vi kan, hvis vi vil. Det har hr. Per Hækkerup sagt flere gange, og hr. Per Hækkerup har jo ret. Vi behøver ikke at indstille os på at leve med arbejdsløshed. Det ville være uværdigt, hvis vi slog os til tåls med det. Nu må vi så bare vise i praksis, at vi ikke bare vil, men at vi også kan.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Der er mange årsager til arbejdsløsheden. De fleste årsager har dette folketing mulighed for at ændre på og dermed yde sit bidrag til afhjælpning af arbejdsløsheden. Jeg skal nøjes med kort at nævne 24 konkrete årsager til arbejdsløsheden, som ud over omkostningsniveauet spiller en væsentlig rolle for den store arbejdsløshed, vi har her i landet.

1. Der er tale om den virksomhedsødelæggende statistikbyrde, som vore mindre virksomheder udsættes for.

2. Der er en miljølov, der kvæler virksomheder, og som forhindrer virksomheder i at udvide.

3. Der er en fredningslov, der nedlægger virksomheder og også forbyder udvidelser.

4. Der er en arbejdsmiljølov, som forhøjer omkostningsniveauet, og som indebærer flere restriktioner for de mindre erhvervsdrivende.

5. Der er meget restriktive bygningsregulativer her i landet, som også er med til at fratage de mindre virksomheder og andre lysten til at sætte byggevirksomhed i gang.

6. Der er ATP-bureaukratiet, som også belaster de mindre virksomheder, og som er med til at fratage de mindre virksomheder lysten til

[Svend Andersen (Rosk. a.)]

at antage medarbejdere, idet det altså betyder noget mere bogføringsarbejde.

7. Der er det bogføringshysteri, som offentlige myndigheder har, hvor man stiller urimelige krav til mindre virksomheders pligter med hensyn til papirusserpetitesseri.

8. Der er diverse indberetningspligter, som mange forskellige offentlige myndigheder belaster mindre virksomheder med, og som er med til simpelt hen at fratage lysten til at skabe arbejdspladser.

9. Der er arbejdstilsynet, som også belaster virksomhederne.

10. Der er et overensigt skattevæsen, som stjæler i titusindvis af timer fra de mindre virksomheder, hvor de ellers kunne have brugt tiden til at producere arbejdspladser, producere varer og gavne dansk produktion.

11. Der er diverse restriktive pris- og avancestoplove, som dette folketing af og til laver.

12. Der er forbrugerombudsmandspjattetryanni.

13. Der er by- og landzoneloven.

14. Der er tale om en restriktiv valutaloggivning, som også stiller sig hindrende i vejen for, at erhvervslivet kan blomstre.

15. Der er tale om et sygedagpengeåg, men hvis man overflytter det til det offentlige, hvad f. eks. fremskridtspartiet har foreslået, så vil det betyde, at man vil kunne skabe omkring 70.000 flere arbejdspladser.

16. Eksportkreditrådets langsommelighed er også med til at hindre, at virksomheder skaber arbejdspladser og skaffer nye eksportordrer hjem.

17. Der er tale om kapitalvindingsskatten, der stiller sig hindrende i vejen for en sund udvikling i vort samfund.

18. Vi har et for højt skattetryk, som også er med til at fratage virksomhederne lysten til at udvide, finde nye eksportordrer, skabe flere arbejdspladser.

19. Vi har også en restriktiv lovgivning inden for elektricitetsområdet, nemlig det, som administreres af DEMKO.

20. Der er monopoltilsynet, som også bruger en masse af virksomhedernes tid på goldt papirpjet i stedet for, at de kunne producere varer.

21. Der er udlånsloftet, som stiller sig hindrende i vejen for, at vi kan få en styrkelse af vores beskæftigelse.

22. Vi har en alt for høj rente her i landet, som også betyder en langt større arbejdsløshed, end det ville være nødvendigt.

23. Vi har en restriktiv realkreditlovgivning her i landet.

24. Også de ulovlige strejker spiller ind; angsten for ulovlige strejker gør også, at virksomhederne ligesom ikke har så megen lyst til at drive forretning her i Danmark og måske får mere lyst til at henlægge udvidelser etc. til uden for landets grænser.

Hvis folketinget kunne tage sig sammen til at lave en beskæftigelsesvenlig ændring af disse 24 områder, så vil vi sandsynligvis ret hurtigt kunne skabe mellem 300.000 og 500.000 nye arbejdspladser. Det er simpelt hen bare at komme i gang med at få lavet et sådant beskæftigelsesvenligt klima her i landet.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal ikke prøve at svinge mig op til så mange punkter, jeg skal bare nøjes med nogle få. Det drejer sig især om kvindearbejdsledigheden.

Vi ved jo alle sammen, at kvindearbejdsledigheden er rekordhøj. Den ligger på 20-22 pct. og svinger hele tiden. Det tal har jeg fra Kvindeligt Arbejderforbund. Det får mig til at spørge, om ministeren har gjort sig nogle tanker om eventuelle særforanstaltninger for at skaffe arbejdspladser til kvinder. For det andet, om ministeren i konsekvens af sine egne ord om en udvidelse af den offentlige sektor vil gøre noget for f. eks. at udvide antallet af hjemmehjælpere. For det tredje: agter ministeren at føre daginstitutionernes normering tilbage til tallene, som de var, inden man skar dybt med sparekniven og dermed skabte forringelser for børn samt forøgede ledighedstallet?

Så vil jeg lige sige vedrørende de tanker, der har været om sabbatar og sådan noget, at jeg ikke ved, hvordan man skal gribe sagerne an, men jeg kunne forestille mig, at man prøvede på at gøre noget, så forældre, altså både mor og far, til skoleøgende børn kunne få en mulighed for at holde den lange sommerferie sammen med deres børn. Vi ved dog godt, at det giver nogle problemer mange steder med den lange skoleferie, børnene har, hvor begge forældre går på arbejde.

Erhard Jakobsen (CD):

Den forespørgsel, som centrum-demokra-

[Erhard Jakobsen.]

terne har stillet, fik til punkt og prikke den modtagelse, vi havde ventet, men det forhindrer os ikke i at fortsætte stædigt og uforsagt i samme tone. Den gav, som vi havde ventet det, en lang række partier lejlighed til at gentage nøjagtig, hvad de har sagt hundrede gange før, nøjagtig det samme syn på arbejdsløshed. Hver har kørt sit partiprogram frem og sagt: bare man gør, som vi vil, så afskaffer man arbejdsløsheden.

Hvis nogen gider høre på det, så for min skyld ingen alarm. Centrum-demokraterne har for længst over for offentligheden gjort deres syn på arbejdsløsheden i relation til valutakrisen for Danmarks vedkommende op: vi kan ikke pille ved arbejdsløsheden uden at forøge valutaunderskuddet. Vi kan ikke formindske underskuddet på valutabalancen, hvad vi gerne skulle, uden at forøge arbejdsløsheden. Hr. Ellemann-Jensen læste adskillige punkter fra 1. delens visdom ved undervisning i nationaløkonomi op, men det er jo det, der gælder, alt andet lige, og da alt andet aldrig er lige, så gælder det altså ikke.

Dernæst er det fuldstændig unyttigt at sige det. Alle de forhold, der bestemmer omkostningsniveauet, ligger stort set i kredse, som vi ikke har indflydelse på. Jeg tror nok, vi har fået lidt anskuelsesundervisning i det. Hvor meget kan vi bestemme rundt omkring? Altså alle disse ting, som er sagt tusind gange før, må man gerne køre videre med, men vi ønskede at bryde med det ved at tage til efterretning, hvad en række kloge folk i erhvervene siger. Hvad siger hr. Bonde Nielsen på B & W? Han siger: lad os fordele det arbejde, der bliver! Hvad siger murerens formand, hr. Hans Jensen? Han siger: lad os fordele arbejdet mellem medlemmerne! Hvad sagde bryggeriarbejderne? De ikke bare sagde det, men de gjorde det. De københavnske bryggeriarbejdere skaffede adskillige hundrede af deres kolleger beskæftigelse ved at stryge én arbejdsdag og tage understøttelsen den dag i stedet for.

Ja men det er bare enkelt, det, vi siger. Vi siger: lad os dog tage til efterretning, at vi ikke kommer tilbage til fuld beskæftigelse i det gamle omfang med det store antal timer. Derfor siger vi: i stedet for at lade 10 pct. af arbejdsstyrken gå arbejdsløs hele året, så lad dog hele arbejdsstyrken nedsætte sin arbejdstid med 10 pct., og lad så den understøttelse, som de 10 pct. før har fået, tilflyde de andre som en

kompensation. Vores ønske er ikke slet og ret en arbejdstidsnedsættelse fra 40 timer til 36 timer eller et andet tal og at lade erhvervslivet betale. Det er fuldstændig rigtigt, som en liberal talsmand vil sige, at vi så forøger arbejdsløsheden, for så forøger vi omkostningerne. Vi tænker os ikke erhvervslivets omkostninger forøget. Det er en ufravigelig betingelse for, at dette kan have en chance for at lykkes.

Vi kan da naturligvis også pege på en masse småting, hvorved man kan skabe mere beskæftigelse. Jeg vil tro, at vi kan skaffe 20.000 mennesker mere beskæftigelse, uden at vi fuldstændig ødelægger vores valutasituation, men kommer vi væsentligt derover, så får vi så store valutariske besværligheder, at vi må holde op med at sætte mere arbejde i gang. Det har vi set før, vi så det i forbindelse med septemferforliget og konsekvenserne deraf, det kan man lige så godt erkende.

Man må da også erkende, at erhvervslivet selvfølgelig må foretage omlægninger, og at vi alle må foretage omlægninger. Hvor er den service henne, vi havde for bare 5-6 år siden? Man kunne få aviser bragt, man kunne få brød bragt, man kunne få mælk bragt, man kunne få andre varer bragt. Det er i store dele af landet fuldstændig forbi i dag. Det er noget, man ikke kan, for de mennesker, der ville være parat til at gøre det, må ikke gå for en løn, som det kan betale sig at yde dem, hvis den slags service overhovedet skal udføres. Hvordan er det med det offentlige? Hvordan er det med postvæsenet? Med lidt held kan et brev, der er lagt i postkassen i Århus 5 minutter for sent, nå til København 2 dage senere. Det svarer til en postgang som den, vi havde på H. C. Andersens tid. Den offentlige sektor har mange eksempler på, at vi faktisk sjofler folk med hensyn til service, men den private har nok endnu flere. Såvel for benzinstationer som for mange, mange andre serviceorganer gælder det, at der er en service, som ligger langt under, hvad vi havde før i tiden, hvor vi var mindre velhavende, end vi er nu.

Alt det mener vi nok der er grund til at gøre noget ved. Men det umiddelbare, som vi har ønsket at regeringen skulle tage sig af, er hos arbejdsmarkedets organisationer at søge at støtte de kræfter, der både hos arbejdere og arbejdsgivere arbejder på, at man laver solidaritet om den beskæftigelse, som det er muligt at fremskaffe. Ingen drømmer om, at det er lige nøjagtig den produktion, vi har i dag. Naturligvis

[Erhard Jakobsen.]

forøges forbruget, naturligvis forøges vores eksport igen, men det bliver aldrig nødvendigt i det omfang. Der er jo spåmænd, der siger, at ved århundredets slutning er det kun i nogle ganske få timer om året, det vil være muligt at få mennesker anbragt i produktion på den gammeldags facon. Det bliver man nødt til at tage til efterretning. Det er sandelig ikke noget, centrum-demokraterne har fundet på. Det er noget, man har diskuteret i Europa-Parlamentet inden for de sidste 3-4 år. Dette er uundgåeligt, det bliver man nødt til at tage stilling til.

Centrum-demokraterne har bare med deres forespørgsel ønsket at skubbe lidt på og lade erhverslivets folk, lade fagforeningernes folk vide, at de ikke er alene om det synspunkt, at solidaritet bliver man nødt til at vise også i tilfælde, hvor det er ubehageligt.

(Kort bemærkning).

Honoré (KrF):

For at overflødiggøre en diskussion om det dagsordensforslag, som vi fremsatte forleden, skal jeg meddele, at vi har besluttet at tage det tilbage. Vi har gjort det for ikke at svække det brede flertal, der stod bag det dagsordensforslag, der blev vedtaget i fredags. Vi vil dog arbejde videre med de tanker, vi fremsatte i vores dagsordensforslag, og søge dem fremmet på andre måder.

Anden næstformand (Erlendsson):

Det af hr. Honoré fremsatte forslag om motiveret dagsorden er taget tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er det bortfaldet.

Bertel Haarder (V):

Der er nogle, der tror, vi lever i en sparetid. Det er en farlig misforståelse. Vi lever i en soldetid. Skatterne er kunstigt lave, fordi en sjettedel af statsudgifterne finansieres gennem lån, og betalingsbalanceunderskuddet viser, hvorledes vi bruger langt mere af varer og tjenesteydelser, end vi selv producerer. Derfor vil jeg godt sige et par ord til de forsamlede socialdemokrater, for de forsamles jo af og til i internationale fora og udtaler støtte til tanker om sabbatår og andet, hvormed man skal fordele det tilbageværende arbejde. Jeg vil godt kort illustrere, hvor farlig den tankegang er.

Som jeg nævnte før, lever vi i en soldetid, hvor vores forbrug er kunstigt højt. Hvis vi skal ud af den situation, så er der to muligheder. Den ene er, at levefoden skal ned, herunder også velfærdsgoderne, herunder også den offentlige sektor. Den anden mulighed er, at der skal bestilles noget mere i det danske samfund. Så er det, der kommer nogle, og nu sidst også en partileder, og siger: ja men der er ikke arbejde nok. Jeg vil gerne bevise, at der er arbejde nok, for hvis vi selv producerede det forbrug af varer og tjenesteydelser, vi har i dag, så var der fuld beskæftigelse i Danmark. Kom så ikke og sig, at man ikke kan skaffe fuld beskæftigelse, og at man i Oslo må give tilsagn om at arbejde for sabbatår osv. Det er dødsensfarligt.

Man taler så meget, også fra socialdemokratiets side, om, at der er nogle, der undergraver velfærdssamfund, er dem, der på forhånd opgiver, at vi skulle være i stand til at producere lige så meget af varer og tjenesteydelser, som vi forbruger i dag. Det er dem, der undergraver vores velfærdssamfund. Det synes jeg at socialdemokratiet, dets ledere, som rejser til internationale kongresser, skulle tænke lidt på, inden de gav tilslutning til helt uovervejede tanker, som kun kan underminere vores mulighed for at bevare og udvide den offentlige sektor, hvad socialdemokratiet jo gerne vil.

Anden næstformand (Erlendsson):

Vi går nu til anden omgang.

Ordføreren for forespørgerne (Lindinger) (CD):

Man kan vist godt sige, at i dag er dagen derpå. Det er den 2. maj, og der skete jo en hel del i går ude på Fælleden, men til trods for de store kanoner, vi havde i gang, var det, ligesom om det var udlændingene, der stjal billedet. Vi kunne på fjernsynet – de af os, der var forkølede og måtte blive hjemme – se og høre nogle af vore fremtrædende organisationsfolk, men det var, som om det var en anden farverig personlighed, der stjal det hele.

Der blev i går brugt vendinger, som selv hr. Knud Jespersen måske ikke altid ville benytte, og det var lidt trist at overvære, at særlig en ting som – det var altså ikke hr. Knud Jespersen – »ned med individualismen« skulle blive sagt så stærkt. Jeg vil i hvert fald fra denne ta-

[Lindinger.]

lerstol erklære mig som en stor tilhænger af individualismen.

Vi oplevede i begyndelsen af denne debat, og det oplever vi igen i dag, at der er nogle, der ikke rigtig forstår, hvorfor forespørgslen egentlig er stillet, og hvad man egentlig vil opnå med den. Fra centrum-demokraternes side er det – også nu gentaget af hr. Erhard Jakobsen – for at sætte lidt skub i tingene.

Der bliver nævnt forslag, der ikke vil kunne være fuld enighed om alle vegne. Jeg er en meget stor tilhænger af kortere arbejdstid, men jeg er samtidig modstander af tilskudsordninger til erhvervslivet. Jeg føler, at arbejderens og arbejdsgiverens interesser følger hinanden meget nøje i hele denne debat og i hele dette store problem, som vi har. Skal vi forkorte arbejdstiden og kompensere med støtteordninger, så klarer vi ikke valutaunderskuddet. Så skal vi investere i nye produktionsmidler uden at få mere produceret af den grund, og den vej er ikke særlig farbar, den er i hvert fald meget problemfuld.

Der er fra statsministerens side nævnt nogle af de ting, man arbejder på. I den offentlige sektor er der ingen tvivl om at der er meget der er rigtigt i gænge. Der har også været forståelse for, at det under disse forhold er nødvendigt at føre indkomspolitik. Der er måske knap så meget forståelse for at følge indkomspolitikken op med den strammere finanspolitik, som er nødvendig.

Der er fra hr. Knud Jespersens side forleden harceleret en hel del over, som han sagde, at jeg med en mindre ting, som jeg kom frem med, bevægede mig helt nede ved fodpanelet. Jeg har det princip ikke fra denne talerstol at udtale mig nedsættende om nogen som helst, så det bliver ikke noget nedsættende, hr. Knud Jespersen, det bliver bare, at når man udtaler sig om eksport på den måde, at alle lande da ikke kan forøge deres eksport, og i den stil, så er det jo skrupforkert. Det er helt forkert. Eftersom jeg nu skal til at give karakterer igen på handelshøjskolen ved de afsluttende eksamener i udenrigshandel, derunder eksport – det har jeg nu gjort i 19 år – så kan jeg da sige, at jeg da ikke ville have kunnet give hr. Knud Jespersen en karakter, der kom op over kælderhøjde. Det er ikke den måde, man klarer disse problemer på. Det skal være seriøst, og det har jeg da absolut tillid til at det kan blive hen ad vejen.

Det er mit håb – og jeg kunne også høre det gentaget i en udsendelse i går aftes i fjernsynet – som jeg indledte med herfra, at der kan blive tale om en fastere kurs, så vi ikke skal siksakke igennem alle disse problemer, der kræver megen indsigt og megen dygtighed for at blive løst. Der skal helt nye ting til, og jeg har tidligere nævnt nogle af de ting, som jeg mener der skal til. Derfor bør der findes en fastere samarbejdsaftale i dette ting, hvis ikke man kan finde ud af at lave en flertalsregering, der kan køre skuden Danmark igennem alle disse problemer, for ellers vil de dukke op hen ad vejen, og vi får ikke en god sommer.

Det er mit håb, at statsministeren vil skrive sig nogle af disse ting bag øret.

Nauerby (FP):

Fremskridtspartiets ordfører i denne sag i torsdags, hr. Lawaetz, kan ikke være til stede i dag. Han konkluderede i sit indlæg i torsdags, at det ikke var nedsættelse af arbejdstiden, deltid og førtidspensionering, der kunne afskaffe arbejdsløsheden. Tværtimod ville vi med alle disse forslag gøre os endnu mindre konkurrencedygtige over for udlandet, så der på længere sigt ville blive endnu flere arbejdsløse. Alle taler om nedsættelse af omkostningsniveauet, men hvor er de positive forslag? Ikke engang hr. Lindinger fra CD, der, før hr. Lindinger kom herind i folketinget, sagde, at hans mål i folketinget var at afskaffe arbejdsløsheden, har haft nogen som helst positive løsningsmodeller til at rette op på arbejdsløsheden. Det havde på den baggrund været ønskeligt, om hr. Lindinger, der har rejst forespørgslen, var kommet med nogle konstruktive forslag om, hvordan vi skulle nedbringe arbejdsløsheden i den ulykkelige situation, de arbejdsløse står i. Det er trist at konstatere, at en lang forhandling om vort allerstørste problem, arbejdsløsheden, stort set intet resultat fører til.

Jeg kan dog med glæde konstatere, at statsministeren er enig med fremskridtspartiet i, at en egentlig bekæmpelse af arbejdsløsheden i virkeligheden kun kan ske gennem forøgelse af produktionen og ved beskæftigelse i de positive erhvervsområder. At det så ikke er de løsninger, statsministeren fremmer igennem regeringens politik, det er noget andet.

Vi havde sidste år et meget stort handelsbalanceunderskud i forhold til udlandet. Lad os foreløbig lave en produktion til at dække dette underskud med! Det ville give arbejde til

[Nauerby.]

mange hænder i Danmark og hjælpe på vores ullykkelige økonomiske situation over for udlandet. Men derudover mener jeg, det skulle være muligt at oparbejde en eksport, vi tidligere havde inden for bl. a. møbler og mange andre specialiteter, som vi har høstet megen anerkendelse for ude i den store verden. Vi har i Danmark et veludbygget produktionsapparat, som for ikke så mange år siden beviste, at det ikke var noget problem at skaffe arbejde til danske arbejdere, men at vi havde underskud af arbejdskraft til den produktion, som vi kunne afsætte til udlandet.

Lad os derfor nu her i folketinget stå sammen om at styrke vort produktive erhvervslivs konkurrenceevne over for udlandet, ikke ved at gennemføre støtteordninger, men ved at sænke omkostningsniveauet. For mig er den letteste måde at sænke omkostningsniveauet på at lette på indkomstkatten for såvel lønmodtagere som arbejdsgivere. Men for at gøre dette må der foretages besparelser på den offentlige sektor. Det må være for familien Danmark, som det må være for den enkelte familie, at når man har økonomiske problemer, så må man spare i en periode for at få rettet op på økonomien.

Fremskridtspartiet kan ikke acceptere en prognose, der går ud på, som hr. Auken sagde, at vi ikke kan afskaffe arbejdsløsheden inden for en overskuelig fremtid. Det er sørgeligt at måtte leve med så triste fremtidsudsigter. Vort parti må protestere mod dette. Enten man kan lide det eller ej, vil man blive nødt til at acceptere noget af vores politik for at få omkostningerne ned. Store personlige skatter er en af de største omkostningskrævende faktorer.

Skal man nedbringe ungdomsarbejdsløsheden, må man også tage nytænkning i brug. Den er ganske enkelt, at ungdommen har bedre af at arbejde, vel at mærke med et meningsfyldt arbejde. Mange undersøgelser og mange debatter, vi har haft, viser, at unge i dag ikke er tilfredse med beskæftigelsesarbejder. Unge mennesker i dag er heldigvis så målbevidste, at de ikke ønsker at lave beskæftigelsesarbejder bare for tidsfordrivets skyld. Men da vi står i den situation, at vi har brug for arbejdskraft til at producere, så vi kan komme væk fra det enorme underskud, vi har på vores handelsbalance over for udlandet, og få betalt vor udlandsgæld, er det kun et spørgsmål om at få produceret varer, som vi har mulighed for at

sælge til udlandet. Vore unge i dag vil gerne gå ind og give et nap med, for at vi kan få rettet op på dette dejlige lands økonomi, det er jeg helt sikker på.

Jeg vil ønske, at man utraditionelt og konstruktivt vil gå ind i en saglig drøftelse af nogle af de forslag, som vi fra fremskridtspartiet har fremsat for at nedsætte omkostningsniveauet i Danmark til gavn for ungdommen, til gavn for beskæftigelsen, til gavn for hele landets økonomi.

(Kort bemærkning).

Lindinger (CD):

Mine såkaldte konkrete forslag ligger på en lidt anden bov, og de er blevet kørt adskillige gange. Jeg mener, det er ganske forkasteligt, at vi sidder stille og roligt og ser på, at maskinerne overtager arbejdernes rolle, uden at der gøres noget ved det. Det kan måske lyde lidt mærkeligt, at en erhvervsmand siger det, men jeg mener, der kan findes løsninger, som på samme tid er til fordel for erhvervslivet og til fordel for arbejderne. Det kræver oprettelse af et par nye ministerier – og det har jeg sagt nogle gange – for folk vil få mere og mere fritid, og derfor skal de have den organiseret; der vil være mange, der vil få beskæftigelse i sammenhæng med, at folk får mere fritid. For det andet gælder det om, at man styrer rigtigt med initiativ, økonomisk planlægning, får det rationaliseret og koordineret. Det er i store træk mine planer. Jeg forventer ikke, at alle i denne sal vil være i stand til at opfatte dem.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil blot endnu en gang fastslå, at skillelinjen her i landet går ikke mellem folk, der vil og kan afskaffe arbejdsløsheden, og så dem, der melder pas over for arbejdsløsheden. Men der er folk, der lukker øjnene for realiteterne og fortsætter med alle de gamle fraser. Det er jo det, der sker.

Jeg advarer, fordi man rundt om i verden for længst har erkendt, at det bliver en helt anden arbejdstid, der vil være i fremtiden. Det erkender man alle andre steder, erhvervslivets folk herhjemme erkender det; hvorfor i alverden skal vi så lukke øjnene? Regeringen lukker heller ikke øjnene, det ved jeg da godt. Man undersøger naturligvis de ting.

Det er næsten ikke til at bære at høre tale

[Erhard Jakobsen.]

om, at vi skal have flere ind i de produktive erhverv. Hvad er det for nogle erhverv? Jeg skal nævne et par eksempler. For 30 år siden er der ikke tvivl om at man ved produktivt arbejde f. eks. forestillede sig arbejde, der blev udført med trillebør og hakke og skovl. Man tør nok antyde, når man ser det moderne vej-arbejde, at det ikke just er den slags ting, der præger det. Nu er det én mand med en kæmpemaskine, der laver en vej. Hvor er det produktive henne? Det er jo maskinen, der er produktiv. Et andet område: typografer. Det var meget produktive folk, og der skulle være mange af dem blot for nogle få år siden. I dag ser situationen anderledes ud.

Jeg oplevede på nærmeste hold i min egen kommune, hvordan et stort firma indrettede en højhuselevator i 18 etager. 5 elevatorer kunne hente 500 kg maling i forskellige blandinger og bringe det, hvorhen man ville have det inden for fabrikkens område. Denne højhuselevator erstattede vel 50-100 mennesker, og den blev indrettet, fordi den pågældende i PP I havde læst, at nu fik erhvervslivet ikke længere arbejdskraft, og da han skulle bruge mere arbejdskraft, lavede han i stedet denne elevator.

Noget tilsvarende har man gjort alle steder. Det har man gjort i udlandet. Derfor kan man, lige så længe man vil, bruge de gamle liberalistiske talemåder, eller man kan tale om revolutionen og verdensomvæltningen og pege på, at der er fuld beskæftigelse i en række lande - hvor man har arbejdstjeneste og derfor pr. definition nødvendigvis må have fuld beskæftigelse - det har bare intet at gøre med vores situation. Jeg skal gøre alt, hvad jeg kan for, at disse synspunkter kommer ud, og at flere og flere kommer til at acceptere dem. Vi spilder vores tid ved stadig væk at rette bebrejdelser mod hinanden for ikke at have gjort noget og ikke at have gjort nok. Alle har jo på skift fået lov til at være med og har måttet erkende, at de ikke har kunnet gøre hverken nok eller noget særligt. Derfor: det skal begynde med en ny erkendelse. Det er den, vi prøver at slå et slag for.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Når jeg ikke i første omgang bad om ordet for at svare på de mange ting, der er sagt under denne debat, så var det naturligvis ikke

af overlegenhed over for det enormt store problem, som vi står over for, men så var det i en erkendelse af, at vi her havde fået serveret alle de synspunkter, som vi simpelt hen hver for sig skulle tage med os til nærmere overvejelse. Når vi fremover skal både debattere og reelt forhandle, ja, så kender vi, hvorledes holdningen, synspunkterne, meningene er i tinget og blandt de partier, som vi kan gøre os håb om at vi kan bøje imod hinanden til en bekæmpelse af arbejdsløsheden.

Jeg skal ikke her med dette indlæg gøre noget forsøg på at svare på alt det, der er sagt, men understrege, at der jo heller ikke er fuldstændig overensstemmelse internt mellem medlemmerne af f. eks. det parti, der er årsag til debatten i dag; det er, ligesom om der også her er nogle nuancer. Sådant er vel simpelt hen situationen.

Der er simpelt hen ikke nogen enkel løsning - det tror jeg også alle ved, men jeg vil så sige det - der er ikke nogen enkel løsning på vores arbejdsløshedssituation. Jeg tror, det er et meget omfattende sæt af initiativer, lovgivning, økonomisk støtte osv. osv., der skal til, for at vi bare i nogenlunde rimeligt omfang kan gøre os håb om at modvirke den krise, der er kommet til os udefra, og bekæmpe den arbejdsløshed, der i væsentlig grad er kommet til os udefra.

Jeg skal undlade at gå ind i polemik om meget af det, der er sagt, kun sige, at jeg under majmøderne i går selvfølgelig har givet udtryk for, hvad der er mit partis holdning til den samlede politisk-økonomiske situation, herunder også beskæftigelsessituationen. Jeg har søgt at summere det op i 7 punkter, men da dette jo ikke er noget majmøde og det ikke er nogen altomfattende debat, trods alt, skal jeg ikke nævne alle 7 punkter og slet ikke indgående, men jeg vil nævne et par af de punkter.

Det er nødvendigt, at der gøres en meget, meget stor indsats fra samfundets side for at mindske det store beskæftigelsesproblem, det store arbejdsløshedsproblem, vi har. Vi kommer ikke uden om i en økonomisk krise som den, vi har, at opgive tankerne om, jeg havde nær sagt almindelige besparelser. Det kan godt være, at der et og andet sted er fornuft i at skære noget væk, men i almindelighed må vi opgive at gennemføre besparelser. Vi må tværtimod regne med, at den offentlige sektor på adskillige områder vil være et af de sikreste

[Statsministeren.]

steder, hvor vi igennem investeringer i hvert fald kan skaffe en del arbejdspladser. Her skal man naturligvis ikke mindst sigte på sådanne områder, hvor vi har et behov for at øge den samfundsmæssige service over for svage grupper – f. eks. i forbindelse med plejehjem, men også på mange andre områder, hjemmehjælp og den slags ting – også fordi man derved får ganske mange kvinder i beskæftigelse; det er jo dem, der i allerstørste grad er ramt af arbejdsløsheden.

Derudover er det nødvendigt med en samfundsindsats på en lang række andre områder. En samfundsindsats, der betyder investeringer i den offentlige sektor af forskellig art – energiplan og mange andre ting – men også en samfundsinvestering, som kan komme store dele af det private erhvervsliv til gode, når de udbygger deres erhverv efter retningslinjer, som er i overensstemmelse med, hvad samfundet ønsker at fremme.

Jeg mener med andre ord, at arbejderbevægelsens beskæftigelsesplan under alle omstændigheder vil være et afgørende element i de forhandlinger, som skal finde sted på et senere tidspunkt for at finde frem til bedre beskæftigelse. Det var det første.

Det andet, jeg vil sige, er, at selv når denne indsats i form af samfundsinvesteringer bliver stor – og det håber jeg den kan blive, det afhænger af folketingets vilje – så må vi nok se i øjnene, at der stadig væk vil være ganske mange arbejdsløse tilbage, og derfor må det andet punkt i høj grad være, at man også seriøst og alvorligt overvejer, om der er områder, hvor vi kan fremme ideerne og tankerne om en bedre fordeling af det forhåndenværende arbejde.

Altså: det er ikke det første, der er løsningen, og så færdig. Det er ikke det andet med fordelingen, der er løsningen, og så færdig. Det vil være nødvendigt at supplere de konkrete, praktiske og kontante initiativer til at skaffe flere arbejdspladser med en solidarisk fordeling.

Også her kommer vi nok til at strides, for der er nogle, der mener, at det bare er et spørgsmål om, at arbejderne indbyrdes fordeles, og så kan det meget let blive en fordeling af fattigdommen. Jeg ville godt sætte tingene en lille smule på hovedet og sige, at selv om vi har enorme økonomiske problemer, så er vi jo ikke et fattigt land. Derfor kan det meget vel

være, at opgaven i forbindelse med beskæftigelsen er at fordele, hvad jeg næsten kunne tillade mig at kalde velstanden. Der produceres jo stadig mere i dansk industri, selv om vi får flere arbejdsløse, og derfor er den karakteristisk, som jeg gav her, ikke helt forkert. Også her er det et spørgsmål om folketingets vilje.

Det tredje, jeg vil sige, er, at der er nogle patientmedicinemennesker her i tinget, som tror på, at alle vores beskæftigelsesproblemer løser man ved indkomst-, indkomst-, indkomstpoltik. De mener altid løn-, løn-, lønpolitik, ikke noget som helst andet. De siger det jo. De siger jo: lønpolitik, og så er det nødvendigt, at erhvervslivet får større indtjeningsmuligheder. Så er vi derovre, hvor vi må sige, at det kun er en lønpolitik, man vil.

Jeg vil sige, at indkomstpoltik – ikke kun som en lønpolitik – er et middel. Men heller ikke det er en patentmedicin, som løser vores problemer. Også indkomstpoltikken er kun ét – men et vigtigt – element i en løsning af vores økonomiske og beskæftigelsesmæssige problemer. Også her drejer det sig om, at vi virkelig kommer i gang med at vurdere: hvad er det, vi mener med indkomstpoltik? Og især: hvilke yderligere perspektiver og muligheder ligger der i den metode i forbindelse med en økonomisk politik, en beskæftigelsesfremmende politik?

Dér kommer jeg over i det fjerde punkt, og så er det, vi bliver så rygende uenige her i tinget.

Det kan nemlig ikke nytte bare at snakke indkomstpoltik – slet ikke, hvis man ensidigt gør det til lønpolitik – hvis ikke man er villig til at drage en konsekvens yderligere. Her ser jeg tingene i et lidt længere perspektiv, for foreløbig har vi jo aftalt en indkomstpoltik på ganske bestemte conditioner. Men derudover kan det godt være nødvendigt med yderligere indkomstpoltik, og så er det, der bliver behov for at sige til hele det borgerlige Danmark – og det er flertallet, ingen tvivl om det – at hvis de så gerne vil den indkomstpoltik, som også vi i arbejderbevægelsen og i regeringen osv. gør os til talsmand for, så må den suppleres med nogle ideer, der er lidt perspektivfyldte, og som ikke mindst lønmodtagerne kan se der er perspektiv i. Det vil sige, vi må finde frem til former for en demokratisering af det økonomiske liv, med andre ord ikke bare en fastholden af god gammeldags, traditionel løntilbageholdenhedspolitik, hvor man løser alle problemer,

[Statsministeren.]

bare man enten ingen lønforhøjelse giver eller også skærer lønningerne ned.

Er det for resten nogen løsning i de lande, hvor man ikke har de »store« lønninger, som vi har i Danmark? Hvordan er det i Italien? Der er ikke nær de lønomkostninger og lønindkomster, som der er i Danmark. Alligevel har de præcis de samme problemer med hensyn til arbejdsløshed, ja, de er endda voldsommere. Man har også betalingsbalanceunderskud. Man kan godt komme med gode forklaringer om, at det er, fordi de har nogle andre problemer. Ja, vel, problemerne er særdeles sammensatte.

Der er ingen af metoderne, der er patentløsninger, og jeg kommer heller ikke og siger, at tanken om en demokratisering af det økonomiske liv er patentløsningen. Men jeg siger: samfundsindsats er det første nødvendige. Overvejelser om, hvordan vi kan lave en rimelig solidarisk fordeling, er det næste. Indkomstpolitik, men med et klart solidarisk indhold, er også en metode, der kan bringes i anvendelse, også i det længere perspektiv, kombineret med det fjerde: en demokratisering af det økonomiske liv. Ellers skaber vi ikke det psykologiske klima, baggrunden for, at vi kan komme videre.

Dette sidste sammen med løsningen af en række andre økonomiske problemer, som vi har i dette land, hænger sammen med, om det er muligt her i tinget at lave en slags fælles målsætning. Socialdemokratiet vil gerne være med til at bygge en sådan fælles målsætning op, og vi håber, det vil være muligt også at få den accepteret igennem forhandlinger, med de nødvendige justeringer, så der bliver tale om en fælles målsætning – ikke blot for socialdemokratiet, men for alle partier – der siger noget om fordelingen, noget om samfundsindsats, noget om indkomstpolitik, og som ikke er afvisende over for tankerne om en demokratisering af det økonomiske liv. Kan vi gøre det, så er den splittelse, vi har i befolkningen, den splittelse, vi har i folketinget, ligesom ved at blive helet, og så er der muligheder for at komme frem ad den vej, som alle egentlig ønsker at vi skal frem ad: bekæmpelse af krisen, mindskelse af arbejdsløsheden.

Bolvig (RV):

Jeg forstår, at denne debat ikke har glædet en af forespørgerne, hr. Erhard Jakobsen, som sagde, at vi havde debatteret med lukkede øjne, at hele debatten havde været frasefuld,

og at vi havde rettet bebrejdelser mod hinanden. Jeg synes nu, de fleste bebrejdelser kom fra samme hr. Erhard Jakobsen. Hvis debatten ikke har glædet forespørgerne, håber jeg, den i det mindste har glædet regeringen. For jeg synes netop, debatten har vist, at der er meget stor enighed og stor vilje fra alle sider til at gøre en indsats mod vor store arbejdsløshed.

Det er af talere fra de forskellige partier understreget, at man mener, det er nødvendigt, og at man har viljen til at tage utraditionelle midler i brug. Jeg må sige til hr. Erhard Jakobsen, at jeg synes også, der fra næsten alle sider har været givet udtryk for en absolut vilje til at gå ind på en fordeling af arbejdet, netop hvad forslagsstillerne i høj grad ønskede.

Hr. Ellemann-Jensen og hr. Bertel Haarder har naturligvis megen ret i, at den tekniske udvikling ikke nødvendigvis skaber arbejdsløshed på lang sigt, men der er næppe tvivl om, at den gør det i en overgangsperiode. Og det, vi har debatteret først og fremmest, har jo netop været, hvad vi fra dansk side kan gøre i denne overgangsperiode for at afhjælpe vores arbejdsløshed, indtil den langsigtede politik hjælper. Jeg vil da gerne henstille til regeringen, at den netop udnytter den store enighed, som debatten har givet udtryk for, udnytter alle de mange forslag, der er kommet frem. Derfor betragter jeg arbejdsministerens tilsagn om at ville nedsætte et tværministerielt udvalg som noget af det vigtigste, vi har fået frem i denne debat. Jeg håber på, at man får nedsat et sådant tværministerielt udvalg. Jeg håber, at vi i folketinget er i stand til at udstyre dette udvalg med virkelig store beføjelser, således at udvalget har ikke kun regeringen, men også folketinget bag sig. Jeg tror, dette udvalg, hvis det får de tilstrækkelige beføjelser, vil være i stand til at samordne alle de mange forslag, der er kommet frem; og hvis udvalget har fantasi, vil det virkelig kunne præstere noget.

Vi skal senere i dag debattere tre forskellige forslag til bekæmpelse af arbejdsløsheden. Jeg mener, der er meget rigtigt i alle de tre forslag. I hvert tilfælde er forslagene af en sådan lødighed, at de har krav på en virkelig tilbundsående undersøgelse. Derfor burde debatten om de tre forslag naturligvis være knyttet sammen, og disse tre forslag burde være nogle af de mange opgaver, som dette tværministerielle udvalg skulle arbejde med. Det haster meget at få dette udvalg nedsat.

Statsministeren gjorde opmærksom på, at

[Bolvig.]

krisen fortrinsvis er kommet til os udefra. Ja, den er selvfølgelig i høj grad kommet til os udefra, men jeg tror, at folketinget gør en stor fejl, hvis vi lukker øjnene for, at vekslende regeringer og folketing i mange, mange år har et medansvar for, at vi er dårligere rustet til at klare disse problemer end så mange andre lande. Vi er bestemt her i dette høje ting ikke uden skyld i den krise, som vi har.

Hr. Ellemann-Jensen sagde, igen med megen ret, at konkurrenceevnen er vital, og han nævnte, at i andre lande havde man taget mere højde for konkurrenceevnen. Jeg formoder også, at hr. Ellemann-Jensen vil give mig ret i, at selv i de lande, han i givet fald vil pege på, f. eks. Vesttyskland, lider man jo også under en stor arbejdsløshed. Det gør man i alle de lande, vi normalt sammenligner os med. Derfor burde vi udnytte den fantasi og idérigdom, der gang på gang har hjulpet Danmark gennem særlige kriser.

Der skal først og fremmest gennemføres afhjælpningsordninger i en overgangsperiode, indtil de langsigtede foranstaltninger hjælper, og til de langsigtede foranstaltninger hører efter min mening i meget høj grad den indkomspolitik, som augustforliget lagde fundamentet til. Jeg håber, den vil blive fulgt op, og jeg kan, som jeg gjorde i mit første indlæg, ligesom statsministeren understrege, at vi får nok ikke virkelig tilbundsående indkomspolitik gennemført, hvis ikke vi er villige til at gennemføre en perspektivrig form for økonomisk demokrati eller medejendomsret, eller hvad man vil kalde det. Først ved gennemførelsen af en sådan tror jeg man får de store lønmodtagergrupper til at forstå nødvendigheden af langsigtede indgreb fra vores side.

Når man som nyvalgt folketingsmedlem lytter til debatten om arbejdsløshed og hører den store enighed, der i virkeligheden er, så kunne man egentlig godt ønske, at man kunne tage toppolitikkerne fra de forskellige politiske partier og mure dem inde som ved et pavevalg og sige, at de ikke kommer ud, før de er kommet med en lang række forslag til afhjælpning af arbejdsløsheden. Jeg tror ikke, der ville gå mange kaffepauser, inden der kom hvid røg op af skorstenen, for i realiteten er vi jo enige om vigtigheden af at løse dette spørgsmål.

Ellemann-Jensen (V):

Jeg går ud fra, at det var en fortællelse, da

statsministeren heroppefra anvendte udtrykket »vi i arbejderbevægelsen«, for jeg lever da i hvert fald i den barnetro, at statsministeren også er min statsminister. Og når statsministeren bringer spørgsmålet om en eller anden form for økonomisk demokrati ind i debatten om indkomspolitik, så kan statsministeren ikke være i tvivl om, at der meget langt ind i, hvad der betegnedes som det borgerlige flertal i folketinget, er en gevaldig forståelse for, at uden en eller anden form for ændring af ejendomsretten til den fremtidige stigning i produktionsmidlernes værdi, ja, så kommer man ingen vegne med en langsigtet indkomspolitik.

Det må statsministeren være klar over, og derfor kan man da undre sig over, at statsministeren ikke for længst har nedsat den kommission, der skal beskæftige sig med de ting, som vi fik løfte om for halvandet års tid siden. Det er altså op til statsministeren at sørge for, at den debat bliver ført videre, forhåbentlig frem mod et positivt resultat, hvor det brede samarbejde, som statsministeren var inde på, kan blive etableret. Det er statsministerens ansvar at sørge for det som hele landets statsminister og ikke bare som arbejderbevægelsens.

Jeg synes, det var sørgeligt at se hr. Erhard Jakobsen stå igen og smide træsko i de tekniske fremskridt. Jeg er bange for, at hr. Erhard Jakobsen som så mange andre lader sig vælte omkuld af de helt akutte problemer, man oplever, når han tror på myten om, at det er maskinen, der stjæler arbejderens rolle. Det er det aldeles ikke, når vi kigger på et land som Danmark. Jeg vil gentage: det er os selv, der stjæler de arbejdspladser og forærer dem væk til andre. Jeg forstår da den utålmodighed, man møder hos hr. Erhard Jakobsen og hos andre, som siger, at det er konventionel viden, der bringes frem her, og at det er teoretisk snak. Nej, det er ikke bare teoretisk snak. Lad mig nævne de allersidste tal, der er kommet fra EF, og som fortæller noget om, hvordan lønomkostningerne pr. produceret vareenhed er steget i 1976, korrigeret for de ændringer i valutakurserne, der er sket. Det er altså tal, der fortæller os, hvordan vores konkurrenceevne er blevet påvirket. I 1976 var Danmark det EF-land, der havde den største stigning i lønomkostninger pr. produceret vareenhed, når vi regner valutaviklingen med ind i det.

Vi må se i øjnene, at den løntilbageholdenhed og øvrige indkomstilbageholdenhed, der har været talt om her i landet, ikke vil blive

[Ellemann-Jensen.]

opnået. Det ved vi godt, selv om vi har set det fine notat, som regeringen fik bestilt hos sine økonomer natten til forleden fredag. Men i andre lande vil man vise en tilbageholdenhed, og derfor må vi se i øjnene, at vores markedsandele vil skrumpes yderligere ind. Det er ikke teoretisk snak. Det er realiteter ude i de mange virksomheder, der ser det ene produktionsled efter det andet forsvinde til udlandet, fordi det er for dyrt at producere her i landet. Svaret er altså ikke at fordele. Svaret er stadig væk at sørge for, at der er en praktisk mulighed for at bevare produktionen her i landet.

Der er brug for en ny erkendelse, sagde hr. Erhard Jakobsen. Ja, det er der, men det må ikke være en erkendelse i retning af den, som mange lægger frem her, også hr. Erhard Jakobsen, nemlig erkendelsen af, at det hele ikke nytter noget. Det nytter noget. Og hvis man bare kan få bredt den erkendelse rundt, har vi fået noget af det allervigtigste, der hører til en indkomstpolitik, nemlig en forståelse og en accept, hvilket er langt vigtigere end nogle rigoristiske regler for, hvor meget indkomsterne må få lov til at stige.

(Kort bemærkning).

Auken (S):

Jeg var meget glad for hr. Ellemann-Jensens indlæg. Efter det indlæg skulle det ikke være noget problem at tilrettelægge en langsigtet indkomstpolitik, omfattende en eller anden form for økonomisk demokrati, og som også omfattede hr. Ellemann-Jensen. Problemet er så blot, om vi også kan få venstre med.

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

Statsministeren lagde i sin 1. maj-tale megen vægt på kampen mod egoismen. Jeg skal derfor stille et enkelt spørgsmål til statsministeren, nemlig om han omgående vil sørge for, at de ulovlige blokader og besættelser på vore universiteter straks bringes til ophør. Det kan ikke være rimeligt, at en lille gruppe mennesker ud fra snævre egoistiske motiver spilder adskillige millioner kroner og i tusindvis af arbejdstimer og forhindrer mange studenter i at få en eksamen. På denne måde fattiggør de det danske samfund yderligere. Jeg vil altså derfor spørge statsministeren, om han omgående vil bringe disse ulovlige blokader og besættelser til ophør.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Jeg skal til trøst for hr. Auken oplyse, at jeg kan henvise til adskillige vedtagelser på venstres landsmøder – og dem tror jeg også hr. Auken kender – hvor venstre har demonstreret sin villighed til at gå ind på ordninger, som spreder ejendomsretten her i landet.

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg synes, det var en meget interessant bemærkning, hr. Ellemann-Jensen kom med angående spørgsmålet om udbredelse af ejendomsretten, men det er måske lidt svært at vurdere, hvad der egentlig ligger bag hr. Ellemann-Jensens udtalelse, og jeg synes også, det må være spændende for folkettingen at se, om der er dækning for hr. Ellemann-Jensens udtalelse i venstres gruppe. Jeg må gå ud fra, at der er dækning for denne udtalelse, hvis hr. Poul Hartling ikke tager ordet under denne debat. Det er for mig at se noget nyt, venstre kommer ind på. Vi har haft den opfattelse, at der var enighed mellem det konservative folkeparti og venstre om nødvendigheden og rigtigheden af en udbredelse af ejendomsretten, men at dette skulle ske på ejendomsrettens grundlag.

Brusvang (CD):

Det er hr. Ellemann-Jensens indlæg, der kalder mig frem. Der var jo mange positive ting i det, men når han benyttede anledningen til et angreb på hr. Erhard Jakobsen, synes jeg, det var udtryk for en total misforståelse. Det indlæg, hr. Erhard Jakobsen kom med på partiets vegne, og som jeg i øvrigt naturligvis er enig i, er jo netop udtryk for, at vi mener, det kan nytte noget at tage en debat som denne, ellers havde vi ikke begæret den.

Det næste, jeg gerne vil have lov til at sige, er en kort bemærkning til statsministeren. Statsministeren havde fire punkter og havde jo selv fornemmelsen af, at de første tre punkter nok ikke var så kontroversielle, men at det sidste punkt, dette med økonomisk demokrati, var det mest kontroversielle.

Jeg har lagt mærke til – og jeg tror ikke, det er nogen tilfældighed – at statsministeren i den senere tid gang på gang ikke har talt om økonomisk demokrati, men har brugt udtrykket en demokratisering af den økonomiske proces. Det er et punkt, hvor man absolut kan få CD i tale. Når det drejer sig om økonomi, om en lovgivning, som på forskellig måde regulerer

[Brusvang.]

den økonomiske proces, hvad enten det drejer sig om udbytte eller på anden vis, så har vi jo fra CD selv fremsat forslag i den retning. Jeg tror, statsministeren vil kunne erindre, at vi på Marienborgmødet sidste år skriftligt opfordrede statsministeren til at undersøge, hvorvidt det måtte være muligt her i landet at gennemføre en ordning med lovbestemmelser om sociale fonde på de større virksomheder.

Vi er altså absolut til at få i tale på dette punkt med en demokratisering af den økonomiske proces, men dér, hvor vi har haft og stadig har vor betænkelighed, er dér, hvor vi føler, at man vil sammenblande demokratiseringen af den økonomiske proces med et indgreb i ledelsesfunktionen. Vi tror ganske enkelt ikke på, at en fabrik kan drives rationelt og fornuftigt, hvis der skal være mange kokke om at lave den pågældende mad. Det er ledelsesretten, vi har forsvaret, men vi har ikke modsat os en drøftelse, hvis regeringen måtte komme med en opfordring hertil, om en demokratisering af den økonomiske proces som sådan.

Holm (V):

Jeg er en smule forundret over det emne, som denne debat nu har fået. Forespørgslen drejer sig om en ændret fordeling af beskæftigelsen og ikke om en ændret fordeling af ejendomsretten. Det var nok statsministerens bemærkninger, som fik drejet forespørgslen ind på det område.

Jeg vil gerne i anledning af de bemærkninger, der er faldet, understrege, at venstre har fremsat forslag om spredning af ejendomsretten. Det er en gammel venstrepolitik, at man skal sprede ejendomsretten, men det skal ske på frivilligt grundlag for såvel arbejdstager som arbejdsgiver. En af de væsentligste årsager til, at vi er uenige med socialdemokratiet, er måske, at vi har en chance for, at også arbejdstagerne selv er interesserede i at deltage i ordningen.

(Kort bemærkning).

Svend Andersen (Rosk.a.) (FP):

Det, der kalder mig op igen, er, at statsministeren tilsyneladende ikke ønskede at svare på mit spørgsmål. Derfor tror jeg, det bliver nødvendigt at fremsætte følgende dagsordensforslag:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet folketinget opfordrer regeringen til straks at standse ulovlige blokader og besættelser på vore universiteter, går tinget over til næste sag på dagsordenen.«

Formanden:

Så vidt jeg kan skønne, har dette forslag om motiveret dagsorden intet umiddelbart med den på dagsordenen opførte sag at gøre, og jeg må derfor afvise det.

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.30.

Mødet udsat kl. 12.08.

Mødet genoptaget kl. 13.30.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov for Grønland om kommunal udligning i 1977.

(Lovforslag nr. L 138. Fremsat 14/4 77).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Søren B. Jørgensen (S):

Da vi i 1975 indførte kommuneskat på Grønland, viste det sig, at særlig 3 kommuner havde meget store indtægter – jeg skal ikke komme ind på årsagen til det – og at 11 kommuner tilsvarende havde meget små indkomster, og på den baggrund gennemførte vi sidste år en skatteudligningsordning for Grønland. Man har endnu ikke fundet frem til en permanent ordning på dette område, hvorfor ministeren nu foreslår, at man lader denne udligningsordning gælde også i 1977, med nogle enkelte ændringer.

Vi kan fra socialdemokratiets side tilsige ministeren en hurtig og velvillig behandling af dette lovforslag.

Dohrmann (FP):

Hvis man skal prøve på at finde noget positivt at sige om ministerens forslag, skal det